

kako 1 m znižala, a pazi naj, da potem Ljubljana ne bode nikoli imela premalo vode, ter da ne bi kvare delala obrežnemu podzidju Ljubljanskega mesta;

2.) naj mu bodo vedno v mislih odtočni prekopi ob gorah, ki sklepajo močvirsko ravan, ker bi kedaj utegnili tudi močvirsko ravnino napajati z vodo, ako bi bili zdelani.

Ali ker se bodo vode še vedno ustavljale v svojem odtekanju ter pod-se jemale suho zemljo ves tist čas, kar ga mine, predno se glavni črtež naredi, in tudi ves tist čas, v katerem se bodo kesneje po tem črteži rekam in potokom popravljale struge ter se močvirska ravnina predelovala, pa ker je vendar zelo treba, da se temu razgrajanju pride na konec, kolikor je najhitreje moči, zategadelj je vredno krepkega priporočila, da se ob nevelikih troških s posebnim svojim, nalašč narejenim malim vodotrebnikom (bagger) strani pobere ves nanoseni pesek po strugi Ljubljane od ustja Malega Grabna dolu gredoč dokler se pride še nekoliko niže od tistega mesta, kjer se Cesarski graben cepi od Ljubljane, in poleg naj se tudi takoj zdaj uravnata Gradaščica in Mali graben.

Vešči inženir Rafael dr. Vicentini s. r.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Novo leto 1890. Slovenci imamo za saboj dolgo vrsto let britkega borenja za naš obstanek. Ne maramo nazaj segati v štiri prva desetletja tega stoletja, ko je začetne politične prevrate z Ilirijo oživljeno spremljalo vstrajno prizadevanje večinoma duhovniških krogov priboriti veljavo slovenski besedi. Mnogo in vspešnega se je storilo v oni dobi za naš sedajni obstanek. Opomniti pa nam je vstrajnega prizadevanja katero zahtevata ustanovitev prvega slovenskega lista „Novice“ začetkom petega desetletja v tem stoletju. Koncem tega desetletja, l. 1848 sledilo je tudi politično prebujenje Slovencev, ki so se l. 1860 zavestno in dostojno vstopili v vrsto drugih narodov avstrijskih. Seveda se je začetkom ustavnega našega življenja postavilo v vrsto zastopnikov naroda slovenskega več mož, pri katerih se je pogrešalo srce in čutje za slovensko življenje; ta vrsta politikov naših zginila je s površja političnega življenja, — veljavo in vspehe priborila je narodu pa samo ona stranka, ki je pod vodstvom očeta slovenskega dr. Bleiweisa neoskrunjeno vzdržala naše staro geslo „vse za vero, dom cesarja!“

Odkar je 1879. l. cesar poklical na krmilo vlado grofa Taaffe-ja nastala je tudi nova doba za Slovence, ker nehala se je za nje vsaj večinoma vojska zoper združeno moč nasprotne državne birokracije in političnih protnikov.

Na Kranjskim, kjer bivajo Slovenci v najbolj nepretrgani celoti, pokazali so se ti vspehi najbolj očitni, posebno za to, ker je na čelo politične uprave dežele grof Taaffe postavil moža bogatihkušenj in neupogljivo pravičnega čutja.

Primorsko, Štajersko in Koroško pač še bitko pogreša takih varuhov, to pa deloma namestuje skupina vsih slovenskih državnih poslancev, ki se v vsem svojem delovanju smatrajo za zastopnike vsega naroda slovenskega.

Ravno tako lepo soglasje med zastopnike naroda imamo zabeležiti tudi iz zadnega zasedanja deželnega zbora kranjskega, tako, da prvi dan novega leta z nadevnega srca smemo klicati zaupno: Bog daj nam Slovincem srečno novo leto!

— **Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska.** V dobi petih mesecev obolelo je 246 blagajničnih udov izmed teh 219 moških in 27 ženskih. Umrlo je 7 udov med temi 1 ženska. Izplačalo se je bolniščine 1517, gld. 74 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 409 gld. 50 kr., voznine 34 gld. 11 kr., pogrebščine 88 gld., zdravniških troškov 807 gld., za zdravila 230 gld. 80 kr., za kopelji 42 gld. 20 kr., za terapeutične pripomočke 14 gld. 33 kr. in za obeznino 15 gld. 76, kr. torej skupno 3159 gld. 44 kr.

— **Razpis častnega darila.** Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določenih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 gld. častnega darila povesti slovensko obsežajoči najmenj 10 tiskovnih pól. Snov bôdi zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Povest mora biti spisana tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugodi literarnim namenom „Matica Slovenska“.

Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega opravnega reda po 20—30 gld. za tiskovno polo.

Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 1. junija 1890. l. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično gaslo.

Večkrat se je poudarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Maticin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospešiti tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter svojim članom podati v roko lepo zabavno knjigo.

Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeje, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu.

V Ljubljani 2. decembra 1889.

Odbor „Matice Slovenske“.

— **Nesreča na južno-železniški progi Zagorje-Trebovlje.** Teško si je misliti grje in nevarnejše proge, kakor je ona z Save do Zidanega mosta tik reke Save. Po eni strani globoka voda po eni pa visoko, strmo skalnato gorovje, s katerega doli se privaleva pogostoma debelo kamenje ali celo skalovje, katero se je vsled mokrote in zmrzline odločilo od gorovja. Po večkrat na leto je čitati, da so imeli vlaki zakasnenje, ker je pri Zagorji skala privalivša se s strmega brega založila železniški tir. Večja nesreča se do sedaj vsled velike pozornosti železniškega osebja še ni pripetila, toda dogodba iz noči od minulega četrteka na petek, kaže koliko nevarnost se skriva za popotne na tej progi. Ponočni kurir odpeljava se z Ljubljane proti Dunaju po $\frac{3}{4}$ na 12 in dospe na Zidani most takoj po 1 uri. preko Zagorju, toraj vozi med $\frac{1}{2}$ in $\frac{3}{4}$ na 1. Ko se je toraj ta vlak omenjeno noč vozil preko Zagorju, privali se z veliko močjo krog $\frac{1}{2}$ metra debel kamen na vlak predere vagon na šev, razbije 4 do 5 sten in se zvali na drugi strani vlaka na tir. K sreči v oddelku, skoz katerega je skala hodila svojo pot, ni bilo nikogar, tik zvaven pa je bila popotnica, ki je lahko Boga hvalila, da skala ni prilitela na vlak mali trenutek pred. Ako se pomisli, da se je le 4 do 5 ur popred po ravno tej progi vozil cesar v posebnem vlaku, je pač lahko razumljivo, kolika nesreča bi bila mogla nastati. Ravno tako si še človek komaj more misliti velikost nesreče, ako bi vsled dovaleče se skale ali iz družega uzroka na tej progi vlak skočil iz tira. Po tej nesreči pač smemo pričakovati, da bode južna železnica z nasadi, zidovjem in vsakdajnem ogledavanjem nevarnih bregov vse storila, da se odpravi velika nevarnost za potnike na tej grdi progi.

— **Odlikovanje.** Presvitli cesar podelil je gospodu dekan - zlatomašniku in častnemu kanoniku Martinu Skubicu v Ribnici viteški križ Franc Jožefovega reda. Častitamo!

— **Gospod gimn. vodja Josip Šuman** v Ljubljani imenovan je za ostalo dobo člen deželnega šolskega sveta za Kranjsko. Častitamo in radi priznavamo, da se je v tem činu naučno ministerstvo pokazalo nepristransko.

— **Odbor ljubljanske čitalnice.** Pri rednem občnem zboru ljubljanske čitalnice, pri katerim se običajno poroča o računu in delovanju društva, izvoljen je bil z novega tudi odbor kot izvrševalni organ društva in za načelnika društvenega izvoljen je bil zopet g. dr. Karol vitez Bleiweis.

— **Jožet Zupan stolni prošt ljubljanski** je naslov životopisu ponatisu iz „Drobtinc“ katerega je spisal gosp. Janez Ažman, župnik gorjanski, in v katerem je na 42 straneh kratko pa značilno opisano življenje in delovanje znanega dostojanstvenika. Gospod pisatelj razdelil je gradivo v sledeče naslove: Zupan — pobožen mladenič, — Zupan vrl kapelan, Zupan — izvrsten

župnik, — Zupan imeniten prelat, Zupan sloveč pridigar, — Zupan in Kropa, Zupan in Radovljica, — Zupan in njegovi križi, — Zupan in mrtva roka — Zupan in njegova smrt. Knjižico kinča lepa slika pokojnika.

— **Časništvo evropsko.** Po številu izhajajočih časnikov vrste se evropske države tako: Nemška z 5500 časniki, med temi 800 vsak dan izhajajočih, Anglika s 3000 časniki, med temi 809 vsak dan izhajajočih, Francoska s 2819 časniki, med temi 700 dnevnikov, Italija s 1400 časniki, med katerimi 170 dnevnikov, Avstrijsko-Ogerska, 1200 časniki, med temi 150 dnevnikov, Španska 850 časnikov, Ruska 800 časnikov, Švica 450 časnikov. Vsega skupaj tiska se v Evropi 20,000 časnikov, v Aziji 3000, v Afriki 200, združene države ameriške štejejo 12,500 časnikov, Canaa in Avstralija pa 700.

— **Državni proračun** za leto 1890 kaže 60.000 gl. za vredjenje Save na Kranjskem.

— **Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1890** s popolnim šematizmom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirnem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šol leta 1889/90 — smo te dni prejeli. Sostavil in založil ga je g. Mihael Nerat, nadučitelj in „Popotnikov“ vrednik v Mariboru. Koledar je jako lična žepna knjižica in primerna posebno slovenskim učiteljem. Dobiva se po 1 gl. 25 kr. komad s poštnino vred pri vredništvu „Popotnika“ v Mariboru.

— **„Slovenskega Pravnika“ št. 12 obsega:**

- 1.) Koliko pomena ima zemljeknjižna mapa;
- 2.) Posojilnice in zakon z dne 27. decembra 1880 dr. z. št. 151.
- 3.) Dr. Fr. Zupanec: Iz sodno-zdravniške prakse (dalje)
- 4.) Iz pravosodne prakse;
- 5.) Pravna vprašanja;
- 6.) Književna poročila;
- 7.) Drobne vesti in
- 8.) Vabilo.

— **Sneg** zapadel je daleč okolu in bil uzrok da se promet na železnicah ni vršil redno, marveč so nekateri vlaki imeli zamudo. Zveza z Italijo bila je deloma ustavljena, sedaj so pa vse ovire menda že odpravljene.

— **Osepnice** prikazale so se pred tednom dnij v Dolenjem Logatci in se jele nekoliko tudi že širiti. Umrli je dosedaj za to boleznijo jeden možak, bolnih je pa še šest, večinoma odraslih oseb.

— **Hripa** prikazala se je tudi v Ljubljani. Na južnem kolodvoru obolelo je hkratu 7 uradnikov za hripo, da ne morejo opravljati službe. V mnozih rodbinah se je tudi že prikazala in je navadno v dotičnej obitelji od prvega do zadnjega vse bolno.

Vabilo na Silvestrovo veselico, katero priredi narodna čitalnica ljubljanska dné 31. decembra 1889 v društvenih zgornjih prostorih s sodelovanjem vojaške

godbe c. kr. domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. V s p o r e d: 1.) Lehar: „Koračnica“; 2.) I. Strauss: Ouvertura k opereti „Prinz Methusalem“; 3.) N. Stoss: „Brže junaci na ples“, moški zbor z spremljevanjem godal; 4.) R. Genée: „Laška salata“, moški zbor s tenor-samospevom g. Pribila; 5.) J. Král: „Vielliebchen“, valček; 6.) A. Ambroz: „Operettenschau“, podpourri; 7.) Gj. Eisenhut: „Na Savi“, moški zbor; 8.) R. Burgarell: „Predpustni podpourri“, šaljivi čveterospev s spremljevanjem glasovira, gosli in družih šaljivih godal; 9.) Amer: „Voll Humor“, polka française; 10.) Leibold: „Hrvatski dom“, podpourri; 11.) J. Král: „Edelweiss“, polka mazurka; 12.) Rosenkranz: „Mein Oesterreich“, fantazija; 13.) Loterija; 14.) Pozdrav o polunoči. Začetek točno ob 8. uri na večer. Pristop k veselici je nedruštvenikom zabranjen.

Proračun deželnega zaklada kranjskega — prejel je, kakor poroča uradna „Laib. Zeit.“, najvišje potrjenje.

— Enketa za pregledavanje novega načrta za deželno gledališče v Ljubljani zbrala se je v ponedeljek popoldne pri deželnem odboru. Ker imajo po novem načrtu stroški znašati samo 183.000 gld. bil je načrt v obče pohvalno sprejet, ako ravno so nekateri deležniki izrekli željo po večjem številu lož. Konečno se je skoraj soglasno sklenilo, naj se na podlagi predloženih obrisov izdelajo nadrobni načrti. Koncem razprave prišel je na razgovor tudi stavbeni prostor na cesar Jožefovem trgu in izrekla se je v obče želja, da bi se našel v ta namen primernejši prostor, akoravno v očigled določenega sklepa deželnega zbora ni bilo moč o tej zadevi sklepati.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Minoli petek v jutro vrnil se je cesar z Miramare nazaj na Dunaj. Politično pomenljiva dogodka božičnih praznikov je pogajanje med Čehi in pa Nemci na Češkem. Videti je, da vodjem Nemcev v Čehih vpada srce glede na predstoječe volitve v deželni zbor, ker so se volilci njihovi že naveličali voliti še dalje zastopnike v deželni zbor, kateri z njega izostajajo. Zato si nočejo dalje nakladati odgovornosti za to, da se niti posvetovanj v namen sprave niso hoteli vdeležiti. Vrh tega se ne da tajiti, da je v obče odgovor Taaffe-jev na interpelacijo Plenerjevo med zmernimi deli nemške stranke napravil dovoljen vtis. Poroča se sedaj, da se hoče kot posrednik med stranke vstopiti grof Taaffe sam in da se posvetovanje prične dne 4. januarja na Dunaji v ministerskem predsedništvu. K posvetovanju povabljen je baje tudi knez Aleksander Schönburg, oni mož, ki je že v minulem poletju, pa brez vspeha, skušal pripraviti svoje somišljenike k temu, da nastopijo pot pogajanja v namen porazumljenja.

Za novo leto skrbel je grof Taaffe ko načelnik ministerstva za priznanje zaslug svojih ministerskih tovarišev, ki še niso ali že dalj časa niso bili odlikovani in tako je cesar podelil naslednim ministrom odlikovanja. Poljedelski minister grof Falkenhain prejel je veliki križ Leopoldovega reda, grof Welsersheimb imenovan je členu gosposke zbornice, Gautsch povzdignen je v baronovski stan, ministra Schönborn in Zaleski pa sta dobila red železne krone prve vrste.

Senatov predsednik dvorni svetovalec Keller je umrl.

Pri posvetovanji zarad poravnave na Češkem zastopali bodo češko stranko gg.: knez Jurij Lobkovic, grof Rih. Clam Martinic, grof Friderik Kinsky, dr. Rieger, dr. Matuš in Zeithamer.

Praga. — V vsih volilnih okrajih v katerih so se dne 30. decembra vršile dopolnilne volitve na mesto v zbor nevstopivših nemških poslancev izvoljeni so bili zopet kandidati, katere je priporočala nemška stranka.

Ogerska. — Cesar daroval je družbi pogorelega nemškega gledališča v Pešti jeden tisoč goldinarjev. — Novega leta dan otvori se telefonska črta Dunaj-Budapešt.

Braziliija. — Vesti, ki prihajajo po ovinkih z Braziliije potrjujejo, da se tam sedaj, ko so ljudje prišli k zavesti, vrši odločna protirevolucija zoper republiko. Izrekoma zaveda se vojna bolj in bolj svoje moči, svoje dolžnosti in pa slabosti onih, ki so hoteli vojno porabiti v svoje namene. In vojna ustavlja se izrekoma v Rio-Janeiro novonastalemu nasilstvu ter zahteva, da se z novega uvede cesarska vlada. Republikanski mogotci tej protisili ne vedo stavljati nosproti družega kot svoje, pa kakor vidite, nezadostne sile. Morebiti še doživimo, da se v teku meseca zopet povrne v Brazilijo cesarska vlada, katera je bila vsaj pod cesarjem Dom Pedro gotoro prosteja, kakor katerakoli republikanska vlada na zemlji.

Žitna cena

v Ljubljani 25. decembra 1889.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 4 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rrž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.